

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. III. Quæ Beneficia pensione gravari possint? Et qualiter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

rum, aut pro studio alicujus Scholaris pauperis, aut alio usu pio. Garz. *part. 1. cap. 5. num. 296.* Similiter licebit Episcopo ad expungendum æs alienum, quo Ecclesia gravatur, aut pro alia urgente necessitate, vel utilitate ejusdem fructus beneficii vacantis servare. *Arg. cap. penult. de V. S. & cap. 10. de Rescript. in 6. cap. un. h. t. & ibi Panormit. quibus causis cessantibus cessabit etiam fructuum subtractio, & beneficia iterum sine diminutione conferenda erunt. Ut colligitur ex cap. un. h. t. regulariter enim id genus reservationes fructuum in beneficiis vacantibus prohibita sunt, per cap. 5. de Offic. Ord. in 6. & cap. 40. de Elect. in 6. ubi dicitur, quod bona tempore vacationis ex beneficio obvientia in utilitatem eorundem expendi, aut futuris successoribus debeant fideliter reservari. Nisi, ut in cit. cap. 9. limitatur, de speciali Privilegio, vel consuetudine jam legitime præscripta, seu alia rationabili causa aliquibus personis competere dignoscatur. Hæc ipsa tamen consuetudo non valebit, nisi in iis bonis, quæ deducto ære alieno, & ministrorum salariis supersunt. cit. cap. 9. §. porro. P. Reiffenstuel h. t. §. 1. num. 8. & 9.*

7 Quæres: An impositio pensionis sit onus reale, aut personale? Respon-
deo: ea, quæ à S. Pontifice imponitur,
est onus reale, ipsique Beneficio adhæ-

ret, illa verò, quam Episcopus, aut alius inferior Prælatus constituit, onus personale est, ipsamque beneficiati, aut resignatis personam non egreditur. Ita tenent Garzias *part. 1. cap. 5. num. 334.* Van-Espen *J. E. V. part. 2. cap. 5. n. 15. & seqq.* Zypæus in *Analyti ad h. t. Controv. 3.* „ ubi ait: Probabilior, & magis usitata in hisce partibus opinio „ est, Episcopo non super beneficiis, „ sed beneficiatis tantum pensionis im- „ positionem concedi. Textus est in *cap. 21. de Præbend.* Atque inde ulterius dicti Authores concludunt, pensionem ab Episcopo impositam extingui morte beneficiati, nec transire in ejusdem successorem, tametsi pensionarius adhuc supervivat. Quod aliter se habet in pensione à S. Pontifice imposita, quæ instar *servitutis realis* ipsum beneficium afficit, & consequenter ad quemcunque beneficii successorem transit, quantumvis in litteris pensionis nulla mentio successoris facta sit, ut notant Gigas de *Pensionibus quest. 44.* & Fagnanus ad *cit. cap. 21. num. 28.* Quin dictus Gigas *quest. 51.* & Barbof. *J. E. V. lib. 3. cap. 11. n. 70.* autumant, pensionario competere actionem hypothecariam contra successorem tam universalem, hoc est, hæredem, quàm singularem ipsius beneficii pensione onerati, saltem pro terminis decursis, & non solutis in vita prædecessoris.

§. III.

Quæ Beneficia pensione gravari possint? Et qualiter?

S U M M A R I A.

8. Regulariter pensio iis duntaxat beneficiis imponi potest, quæ habent redditus superfluos. 9. Beneficiis Patronatis potest Ordinarius imponere pensiones sine consen-

sensu Patroni, modo non sint perpetue. 10. S. Pontifex, tametsi possit, ejusmodi tamen beneficia gravare non solet, nisi exprimat. 11. Distributiones quotidiana oneri pensionum regulariter non subjacent. 12. Qualiter beneficio pensio imponi valeat? 13. Pensionarius ad collectas tam ordinarias, quam extraordinarias, abstrahendo à consuetudine contraria, tenetur. 14. 15. Duæ aliæ quæstiones ad hanc materiam spectantes resolvuntur.

8 **P**ro Regula tenendum est, quod pensio non nisi iis beneficiis imponi valeat, quæ redivisibus superabundant, tenuia enim beneficia sicut huic oneri ferendo paria non sunt, ita eodem gravari non debent. Non enim decet unum Altare discoopere, ut alterum cooperiatur: ait Panormitan. ad *cap. 9. de his, quæ sunt à Prelato n. 3.* Eapropter Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 13.* prohibet, ne imposterum Ecclesiæ Cathedrales, quarum redditus summam Ducatorum mille, & Parochiales, quæ verum annum valorem centum Ducatorum non excedunt, ejusmodi pensionibus, aut fructuum reservationibus graventur, ratio est, quod aliàs vix idonei beneficiati reperirentur, si ea indistinctè pensionibus onerare liceret, & plerique viri docti tales Parochias ob exiguos redditus fugerent, ac subinde cura animarum indoctis pastoribus cum maximo ovium detrimento committi deberet: unde stylus Curia Romanæ inolevit, teste Van-Espen *cit. part. 2. tit. 28. cap. 6. n. 5.* ut in signatura pensionis super beneficiis Parochialibus apponatur hæc clausula: *dummodo ex fructibus dictæ Ecclesiæ centum Ducati liberi pro illius Rectore pro tempore existente annuatim remaneant.* Valor autem dictorum centum Ducatorum æstimatur juxta valorem monetæ cujuslibet regionis, & Provinciæ, in qua beneficium est situm. Barbof. ad *dict. loc.*

Conc. Trid. num. 14. Van-Espen d. cap. num. 6.

Quæres: An Beneficia Patronata sine consensu Patroni pensionibus gravari possint? Item an hoc onus distributionibus quotidianis imponi queat? Respondeo, &

Dico I. Potest Ordinarius imponere pensionem beneficiis sine consensu Patroni, modo hoc onus non transeat ad successores. Ratio Conclusionis est, quod nullo jure cautum sit, ut adhibeatur consensus Patroni. Panormitan. in *cap. un. h. t. n. 20.* Ratio limitationis est, quod tali modo Patrono præjudicium inferretur, quippe qui ad beneficium non ampliùs liberum, sed gravatum præsentare posset. SS. Canones autem non sinunt Patronis, maxime Laicis, præjudicium inferri, ne in foundationibus, aliisque piis largitionibus absterreantur. Garzias *part. 1. c. 5. §. 2. num. 359.* Magnif. P. König *h. t. num. 43.*

Dico II. Potest S. Pontifex beneficiis Patronatis quibuscunque pensionem imponere, quod tamen regulariter facere non solet. Ratio primi membri petitur ex *cap. 2. de Præbend. in 6.* ubi Clemens III. dicit, quod omnium Ecclesiarum plenaria dispositio ad Romanum Pontificem pertineat, ita, ut & vacantia conferre, & jus in vacaturis tribuere valeat. Ratio secundi est, quod hac potestatis plenitudine cum dero-

G g ;

ga-

gatione juris alteri jam quæsitum uti non soleat, nisi id ipsum exprimat. Quare, si supplicans, tacita qualitate Juris patronatus, pensionem super tali beneficio impetraverit, pensio est *subreptitia*, adeoque nulla. Garz. *cit. loc. n. 361*. Pitonius *de Controv. patron. Tom. 2. allegat. 56. num. 1*. Card. de Luca *de Jur. patron. discurs. 66. num. 14*. Notat insuper P. König *ad b. t. num. 43*. quod pensionis constitutio, etiam à S. Pontifice facta, nulla, & invalida sit, si consensus ipsius beneficiati fuerit omisus, uti perspicue colligitur ex *regul. Cancell. 45*. ubi cavetur, quod litteræ reservationis, vel assignationis, etiam motu proprio cujusvis pensionis annuæ super alicujus beneficii fructibus expediri non possint, nisi de consensu illius, qui pensionem tunc persolvere debet.

11 Ad secundum quæsitum dico, *distributiones quotidianas* onere pensionis gravari non posse. Ratio est, tum, quod distributiones quotidianæ non computentur inter fructus, & proventus, qui pensionibus gravari solent, tum, quod durum videatur, ut de illis emolumentis, quæ dantur ratione servitii, ac laboris personalis, participet alius, qui nil laboravit. Card. de Luca *de Jur. patron. disc. 10. num. 8*. Paris. *de Resign. benefic. lib. 6. quest. 2. num. 29*. Limitationem vide apud Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 28. cap. 7. num. 15*.

12 Qualiter autem pensio sit beneficio imponenda, jam breviter exponendum. Ad hoc ergò, ut pensione gravari valeat beneficium, debet illud vacare, nec alteri jam fuisse collatum; nam si fiat in ipsa collatione, pericu-

lum est pensionis *simoniaca*, ut patet ex *cap. un. b. t.* & notat Fagn. *ad cap. 21. de Præbend. num. 5*. Si post collationem pensio imponatur, rursus non valet, quis jus ad omnes redditus beneficiato per collationem jam quæsitum, sine ejus consensu restringi, aut auferri non potest. *l. 11. ff. de R. J.* Barbof. *de Offic. & Potest. Episc. part. 3. alleg. 58*.

Sed an talis *pensionarius* ad Ecclesiæ reparacionem, aliasque collectas ordinarias, vel extraordinarias pro rata teneatur, quæris? Respondeo, abstrahendo à consuetudine, ob commodum, quod sentit pensionarius, etiam ab onere proportionato jure communi non relevari. Caccialupus *de Pension. quest. 17*. Garz. *part. 1. cap. 5. n. 171*. Ordinariè tamen tales pensiones liberæ, & exemptas designari solere, ut onera præstationum penes solum Rectorem maneant, eoque sine minor pensio detur, notat Azor. *Tom. 2. cap. 9. q. 2. num. 7*.

Duo alia hic adhuc quæri possunt. 14 I. An valeat statutum, quo beneficiatus obstringatur, ut per annum, vel aliud tempus serviat Ecclesiæ, nec fructus interim percipiat, nisi peracto illo servitio, aut, si eum intra hoc tempus mori contingat, fructus hæredibus debeantur? II. An valeat consuetudo, aut statutum, quo à Canonico noviter recepto, aut recipiendo aliquid exigatur? Ad primum quæsitum ratio dubitandi petitur ex Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 14*. ubi S. Synodus improbat omnes consuetudines, vel constitutiones, vi quarum in quacunque collatione, provisione, vel admissione ad possessionem beneficii, vel præbendæ, certæ deductiones, solutiones, promif-

missiones, aut compensationes in alios, quàm pios usus vertendæ interponuntur. Attamen sub hac prohibitione non comprehenditur dictum statutum, quia vi illius nihil accipitur pro ingressu ad beneficium, nec illa fructuum reservatio cedit in utilitatem exigentium, nec fructus ipsi beneficiato auferuntur, sed tantum differuntur, & ita cum Garzia *part. 11. cap. 5. n. 138.* tenet Barbof. *ad cit. loc. Concil. num. 3. § 4.* Leurenus *in for. benefic. part. 3. Q. 103.*

15 Ad quæsitum secundum respondet Barbof. *cit. loc. num. 5. § 2. seqq.* consuetudinem exigendi aliquid à Canonicis noviter receptis, si id ipsum, quod offertur, pro fabrica Ecclesiæ, aut in alios usus pios convertatur, improbandam non esse, secus, si in ipsorum capitularium utilitatem cederet, ut resoluit Garz. *part. 8. cap. 1. num. 90.* Pannormitanus tamen hanc quæstionem, adhibita alia distinctione, resoluit, *ad c. 9.*

de Constit. num. 25. ubi dicit, si statuto capitularium cautum sit, ut quid à recipiendis exigatur, etiam in utilitatem Ecclesiæ convertendum, statutum illud non teneat, ob textum apertum in *cap. 9. C. 1. Q. 3.* ubi dicitur, à beneficiato nil exigi debere, etiam, ut illud convertatur in utilitatem Ecclesiæ, ne beneficia videantur pretio concedi. Sin vero consuetudine id introductum fuerit, consuetudinem damnandam non esse. Rationem disparitatis hanc assignat, quod *statutum* habeat initium *coactivum*, & paria suat, petere expressè, vel per statutum. *Consuetudo* vero habeat principium *voluntarium*, quatenus nempe noviter recepti spontanea, & libera voluntate potuerunt aliquid offerre, in utilitatem Ecclesiæ applicandum, ex quibus obligationibus voluntariis dein induci potuit consuetudo, & in hoc sensu etiam intelligi vult. *cap. 42. de Simonia*, ubi fusè tractantem vide *num. 4.*

§. IV.

De Anno deservito, Anno carentiæ, & de Annalibus, sive Anno gratiæ.

SUMMARI A.

16. Quid sit Annus deservitus? & an Canonicus, si intra Annum obeat, fructus deservitos ad heredes transmittat: aliorum sensa referuntur. 17. Nos pro rata temporis deserviti fructus heredibus assignamus. 18. Quod etiam de Pensionario intelligimus. 19. Non obstant contraria, 20. à quo tempore incipiat Annus in ordine ad computandos fructus pro rata temporis. 21. Quid sit Annus carentiæ? 22. Fructus Anni carentiæ ad heredes defuncti beneficiati transeunt. 23. Quid sit Annus gratiæ. quomodo hoc privilegium per Joannem XXII. fuerit modificatum? 24. S. Pontifex concedendo privilegium Annalium ad beneficia vacantia generaliter, etiam beneficia patronata completi voluisse præsumitur, tametsi non expresserit. 25. Episcopus regulariter privi-